

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

7 august 2018*

„Trimitere preliminară – Apropierea legislațiilor – Directiva 2013/36/UE – Articolele 64, 65 și 67 – Regulamentul (UE) nr. 575/2013 – Articolul 395 alineatele (1) și (5) – Supravegherea instituțiilor de credit – Competențe de supraveghere și de sancționare – Limitele expunerilor mari – Reglementare a unui stat membru care prevede impunerea de dobânzi în caz de depășire a limitelor expunerilor mari – Regulamentul (UE) nr. 468/2014 – Articolul 48 – Repartizarea competențelor între Banca Centrală Europeană (BCE) și autoritățile naționale – Procedură în materie de supraveghere prudențială inițiată în mod oficial”

În cauza C-52/17,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Bundesverwaltungsgericht (Tribunalul Administrativ Federal, Austria), prin decizia din 27 ianuarie 2017, primită de Curte la 1 februarie 2017, în procedura

VTB Bank (Austria) AG

împotriva

Finanzmarktaufsichtsbehörde,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul J. L. da Cruz Vilaça (raportor), președinte de cameră, domnii E. Levits și A. Borg Barthet, doamna M. Berger și domnul F. Biltgen, judecători,

avocat general: domnul M. Campos Sánchez-Bordona,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru VTB Bank (Austria) AG, de M. Fellner, Rechtsanwalt;
- pentru la Finanzmarktaufsichtsbehörde, de P. Wanek și de C. Schaden, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de K.-P. Wojcik și de A. Steiblyté, în calitate de agenți;
- pentru la Banca Centrală Europeană (BCE), de R. Bax și de K. Lackhoff, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: germana.

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 13 martie 2018,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 64 și a articolului 65 alineatul (1) din Directiva 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, de modificare a Directivei 2002/87/CE și de abrogare a Directivelor 2006/48/CE și 2006/49/CE (JO 2013, L 176, p. 338), a articolului 395 alineatele (1) și (5) din Regulamentul (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 (JO 2013, L 176, p. 1), precum și a articolului 48 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 468/2014 al Băncii Centrale Europene din 16 aprilie 2014 de instituire a cadrului de cooperare la nivelul Mecanismului unic de supraveghere între Banca Centrală Europeană și autoritățile naționale competente și cu autoritățile naționale desemnate („Regulamentul-cadru privind MUS”) (JO 2014, L 141, p. 1).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între VTB Bank (Austria) AG (denumită în continuare „VTB”), pe de o parte, și Finanzmarktaufsichtsbehörde (Autoritatea de supraveghere a piețelor financiare, Austria, denumită în continuare „FMA”), pe de altă parte, în legătură cu impunerea de acesta din urmă a unor dobânzi de recuperare pentru depășirea limitelor aplicabile expunerilor mari prevăzute la articolul 395 alineatul (1) din Regulamentul nr. 575/2013.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 2013/36

- 3 Considerentele (2) și (41) ale Directivei 2013/36 au următorul cuprins:

„(2) [...] [P]rezenta directivă ar trebui citită împreună cu Regulamentul (UE) nr. 575/2013 și împreună cu respectivul regulament ar trebui să formeze cadrul juridic care reglementează activitățile bancare, cadrul de supraveghere și normele prudențiale aplicabile instituțiilor de credit și firmelor de investiții.

[...]

- (41) Prezenta directivă ar trebui să dispună sancțiuni administrative și alte măsuri administrative pentru a garanta un domeniu de aplicare cât mai larg de acțiune în urma unei încălcări și pentru a contribui la prevenirea încălcărilor viitoare, indiferent dacă acestea sunt considerate sancțiuni administrative sau alte măsuri administrative în temeiul dreptului intern. Statele membre ar trebui să poată dispune sancțiuni suplimentare față de cele prevăzute în prezenta directivă, precum și sancțiuni administrative pecuniare mai mari decât cele prevăzute în prezenta directivă.”
- 4 Potrivit articolului 1 litera (b) din această directivă, aceasta stabilește normele privind competențele și instrumentele pentru supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții de către autoritățile competente.

5 Articolul 64 din directiva menționată prevede:

„(1) Autoritățile competente sunt investite cu toate competențele de supraveghere necesare pentru a interveni în activitatea instituțiilor în scopul exercitării funcției lor, inclusiv, în special, dreptul de a retrage o autorizație în conformitate cu articolul 18, competențele necesare în conformitate cu articolul 102 și cele prevăzute la articolele 104 și 105.

(2) Autoritățile competente își exercită competențele de supraveghere și de sancționare în conformitate cu prezenta directivă și cu dreptul intern, în oricare dintre următoarele moduri:

- (a) în mod direct;
- (b) în colaborare cu alte autorități;
- (c) sub responsabilitatea lor, prin delegare către astfel de autorități;
- (d) prin sesizarea autorităților judiciare competente.”

6 Articolul 65 alineatul (1) din aceeași directivă prevede:

„Fără a aduce atingere competențelor de supraveghere ale autorităților competente menționate la articolul 64 și nici dreptului statelor membre de a prevedea și impune sancțiuni penale, statele membre stabilesc norme privind sancțiuni administrative și alte măsuri administrative cu privire la încălcări ale dispozițiilor naționale de punere în aplicare a prezentei directive și a Regulamentului (UE) nr. 575/2013 și iau toate măsurile necesare pentru a se asigura că aceste sancțiuni sunt puse în aplicare.”

7 Potrivit articolului 67 alineatul (1) litera (k) din Directiva 2013/36:

„Prezentul articol se aplică cel puțin în oricare dintre situațiile următoare:

[...]

- (k) o instituție își asumă o expunere care încalcă limitele stabilite la articolul 395 din [Regulamentul nr. 575/2013].”

8 Articolul 67 alineatul (2) din această directivă prevede că statele membre se asigură că, în cazurile prevăzute la articolul 67 alineatul (1) din directiva menționată, se pot aplica cel puțin sancțiunile administrative și celelalte măsuri administrative prevăzute la alineatul (2) literele (a)-(g).

Regulamentul nr. 575/2013

9 Considerentele (5) și (9) ale Regulamentului nr. 575/2013 au următorul cuprins:

„(5) Împreună, prezentul regulament și [Directiva 2013/36] ar trebui să formeze cadrul juridic care reglementează accesul la activitate, cadrul de supraveghere și regulile prudențiale aplicabile instituțiilor de credit și firmelor de investiții [...] Prin urmare, prezentul regulament ar trebui citit împreună cu directiva menționată.

[...]

(9) Din motive de securitate juridică și având în vedere necesitatea unor condiții de concurență echitabile în Uniune, un set unic de reglementări pentru toți participanții la piață reprezintă un element-cheie pentru funcționarea pieței interne. Pentru a evita denaturarea pieței și arbitrajul de reglementare, cerințele prudențiale minime ar trebui să asigure un grad maxim de armonizare. Drept consecință, perioadele de tranziție prevăzute în prezentul regulament sunt esențiale pentru buna punere în aplicare a prezentului regulament și pentru evitarea incertitudinii pentru piață.”

10 Articolul 2 din acest regulament prevede:

„Pentru a asigura conformitatea cu prezentul regulament, autoritățile competente dețin competențele și urmează procedurile prevăzute de [Directiva 2013/36].”

11 Articolul 4 alineatul (1) punctul 1 din regulamentul menționat definește o „instituție de credit” drept „o întreprindere a cărei activitate constă în acceptarea de depozite sau alte fonduri rambursabile de la populație și acordarea de credite în cont propriu”.

12 Articolul 395 din același regulament, intitulat „Limite ale expunerilor față de entități din sectorul bancar paralel”, prevede la alineatele (1) și (5):

„(1) O instituție nu poate să înregistreze, după luarea în considerare a efectului diminuării riscului de credit în conformitate cu articolele 339-403, o expunere față de un client sau grup de clienți aflați în legătură a cărei valoare depășește 25 % din capitalul eligibil. În cazul în care clientul este o instituție sau în cazul în care un grup de clienți aflați în legătură include una sau mai multe instituții, valoarea respectivă nu poate depăși 25 % din capitalul eligibil al instituției sau 150 de milioane [de euro], luându-se în considerare valoarea cea mai mare, cu condiția ca suma valorilor expunerilor, după luarea în calcul a efectului diminuării riscului de credit în conformitate cu articolele 399-403, față de toți clienții aflați în legătură care nu sunt instituții să nu depășească 25 % din capitalul eligibil al instituției.

În cazul în care suma de 150 de milioane [de euro] depășește procentul de 25 % din capitalul eligibil al instituției, valoarea expunerii, după luarea în considerare a efectului diminuării riscului de credit în conformitate cu articolele 399-403, nu trebuie să depășească o limită rezonabilă în ceea ce privește capitalul eligibil al instituției. Această limită este determinată de instituție în conformitate cu politicile și procedurile menționate la articolul 81 din [Directiva 2013/36] pentru a aborda și controla riscul de concentrare. Această limită nu poate depăși 100 % din capitalul eligibil al instituției.

Autoritățile competente pot stabili o limită mai mică de 150 de milioane [de euro] și informează [Autoritatea Bancară Europeană (ABE)] și Comisia în legătură cu aceasta.

[...]

(5) Limitele prevăzute la prezentul articol pot fi depășite în cazul expunerilor din portofoliul de tranzacționare al instituției dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- (a) expunerea din afara portofoliului de tranzacționare față de clientul sau grupul de clienți aflați în legătură în cauză nu depășește limita prevăzută la alineatul (1), această limită fiind calculată cu referire la capitalul eligibil, astfel încât excedentul să apară în întregime din portofoliul de tranzacționare;
- (b) instituția îndeplinește o cerință suplimentară de fonduri proprii privind excedentul în legătură cu limita prevăzută la alineatul (1), care este calculată în conformitate cu articolele 397 și 398;

- (c) atunci când trec cel mult 10 zile de la producerea excedentului, expunerea din portofoliul de tranzacționare față de clientul sau grupul de clienți aflați în legătură în cauză nu depășește 500 % din capitalul eligibil al instituției;
- (d) excedentele care se mențin mai mult de 10 zile nu depășesc în total 600 % din capitalul eligibil al instituției.

În fiecare caz în care limita a fost depășită, instituția raportează autorităților competente, fără întârziere, suma excedentară și numele clientului respectiv și, după caz, numele grupului de clienți în cauză aflați în legătură.”

Regulamentul privind MUS

- 13 Articolul 33 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1024/2013 al Consiliului din 15 octombrie 2013 de conferire a unor atribuții specifice Băncii Centrale Europene în ceea ce privește politicile legate de supravegherea prudențială a instituțiilor de credit (JO 2013, L 287, p. 63, denumit în continuare „Regulamentul privind MUS”) prevede:

„BCE își asumă atribuțiile care îi sunt conferite prin prezentul regulament la 4 noiembrie 2014, sub rezerva dispozițiilor și măsurilor de punere în aplicare prevăzute la prezentul alineat.”

Regulamentul-cadru privind MUS

- 14 Considerentul (9) al Regulamentului-cadru privind MUS are următorul cuprins:

„[...] prezentul regulament dezvoltă și detaliază procedurile de cooperare prevăzute în Regulamentul privind MUS între BCE și ANC în cadrul [mecanismului unic de supraveghere (MUS)], precum și, după caz, cu autoritățile naționale desemnate, asigurând astfel funcționarea eficace și coerentă a MUS.”

- 15 Articolul 2 punctul 16 din Regulamentul-cadru privind MUS definește o „entitate supravegheată semnificativă” ca fiind atât „(a) o entitate supravegheată semnificativă dintr-un stat membru din zona euro, cât și (b) o entitate supravegheată semnificativă dintr-un stat membru participant din afara zonei euro”.

- 16 Articolul 2 punctul 25 din acest regulament definește o „procedură a ANC în materie de supraveghere” după cum urmează:

„orice activitate a ANC orientată către pregătirea emiterii unei decizii în materie de supraveghere de către ANC, care este adresată uneia sau mai multor entități supravegheate sau grupuri supravegheate sau uneia sau mai multor persoane, inclusiv impunerea de sancțiuni administrative”.

- 17 Articolul 48 alineatele (1) și (3) din regulamentul menționat prevede:

„(1) În cazul în care urmează să aibă loc o schimbare de competență între BCE și o ANC, autoritatea a cărei competență urmează să înceteze (denumită în continuare «autoritatea a cărei competență încetează») informează autoritatea care urmează să devină competentă (denumită în continuare «autoritatea care preia supravegherea») cu privire la orice procedură în materie de supraveghere inițiată în mod oficial și care necesită o decizie. Autoritatea a cărei competență încetează oferă aceste informații imediat ce ia cunoștință de schimbarea iminentă de competență. Autoritatea a cărei competență încetează actualizează aceste informații în mod continuu și, ca regulă generală, în mod lunar, atunci când sunt de raportat informații noi cu privire la o procedură în materie de

supraveghere. Autoritatea care preia supravegherea poate, în cazuri justificate corespunzător, să permită o raportare mai puțin frecventă. În sensul articolelor 48 și 49, o procedură în materie de supraveghere înseamnă o procedură a BCE sau ANC în materie de supraveghere.

Înainte de schimbarea competenței, autoritatea a cărei competență încetează contactează fără întârzieri nejustificate autoritatea care preia supravegherea, după inițierea oficială a oricărei proceduri noi în materie de supraveghere care necesită o decizie.

[...]

(3) În cazul în care o procedură în materie de supraveghere inițiată în mod oficial, care necesită o decizie, nu poate fi încheiată înainte de data la care are loc o modificare a competenței de supraveghere, autoritatea a cărei competență încetează rămâne competentă să finalizeze respectiva procedură în materie de supraveghere aflată în curs. În acest sens, autoritatea a cărei competență încetează păstrează, de asemenea, toate prerogativele relevante până la finalizarea procedurii în materie de supraveghere. Autoritatea a cărei competență încetează finalizează respectiva procedură în materie de supraveghere aflată în curs în conformitate cu legislația aplicabilă în temeiul prerogativelor pe care le-a păstrat. Autoritatea a cărei competență încetează informează autoritatea care preia supravegherea înainte de luarea oricărei decizii într-o procedură în materie de supraveghere care era în curs înainte de modificarea competenței. Aceasta transmite autorității care preia supravegherea o copie a deciziei luate și orice documente relevante legate de această decizie.”

18 Articolul 149 alineatul (1) din același regulament prevede:

„Cu excepția situației în care BCE decide altfel, în cazul în care o ANC a inițiat proceduri în materie de supraveghere pentru care BCE devine competentă în temeiul Regulamentului privind MUS, iar acest lucru are loc înainte de 4 noiembrie 2014, se aplică procedurile prevăzute la articolul 48.”

Dreptul austriac

19 Articolul 97 alineatul 1 punctul 4 din Bankwesengesetz (Legea privind sistemul bancar), în versiunea sa aplicabilă în litigiul principal (denumită în continuare „BWG”), prevede:

„(1) [FMA] impune dobânzi instituțiilor de credit [...] în următoarele cwantumuri:

[...]

4. 2 % din suma care depășește limita expunerilor mari conform articolului 395 alineatul (1) din [Regulamentul nr. 575/2013], calculate anual, pentru 30 de zile, cu excepția cazului în care se iau măsuri de supraveghere potrivit articolului 70 alineatul (2) sau a cazului supraîndatorării instituției de credit.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

20 VTB este o instituție de credit cu sediul în Austria care, după cum reiese din decizia de trimitere, a fost calificată de BCE drept „entitate supravegheată semnificativă” în sensul articolului 2 punctul 16 din Regulamentul-cadru privind MUS.

21 Prin două decizii adoptate la 30 octombrie 2014 și la 11 mai 2015, FMA a impus VTB, în temeiul articolului 97 alineatul 1 punctul 4 din BWG, plata unor dobânzi de recuperare pentru depășirea limitelor expunerilor mari prevăzute la articolul 395 alineatul (1) din Regulamentul nr. 575/2013.

- 22 Mai precis, prin prima decizie, FMA a impus VTB dobânzi în cuantum de 94 951,41 euro, în considerarea unei depășiri a limitei aplicabile a expunerii survenite în cursul lunilor martie-septembrie 2014. Această decizie era întemeiată pe declarațiile de excedent emise de VTB la 3 aprilie, la 7 iulie și la 8 octombrie 2014.
- 23 Prin a doua decizie, FMA a impus VTB plata unor dobânzi de recuperare în cuantum de 28 278,57 euro pentru o depășire a limitei aplicabile de expunere pentru luna octombrie 2014. Această decizie era întemeiată pe o declarație de excedent emisă de VTB la 3 noiembrie 2014.
- 24 La 3 iunie 2015, VTB a formulat în fața instanței de trimitere, Bundesverwaltungsgericht (Tribunalul Administrativ Federal, Austria) o acțiune având ca obiect anularea deciziei FMA din 11 mai 2015.
- 25 VTB susține că nu este obligată la plata dobânzilor impuse prin această decizie. Ea arată că articolul 395 alineatul (1) din Regulamentul nr. 575/2013, care prevede limitele de expunere pe care o instituție de credit sau o firmă de investiții o poate înregistra față de clienții săi, trebuie coroborat cu articolul 395 alineatul (5) din regulamentul menționat, care prevede condițiile în care o instituție de credit sau o firmă de investiții poate deroga de la limitele de expunere prevăzute la articolul 395 alineatul (1) din același regulament.
- 26 FMA susține că aplicarea unor dobânzi, impuse în temeiul articolului 97 alineatul 1 punctul 4 din BWG, nu constituie o sancțiune sau o măsură coercitivă în sensul dreptului Uniunii, ci mai curând o măsură de orientare economică prevăzută de dreptul național al concurenței.
- 27 Instanța de trimitere subliniază în primul rând că această calificare a dobânzilor impuse prin decizia din 11 mai 2015 este conformă cu jurisprudența constantă a Verfassungsgerichtshof (Curtea Constituțională, Austria) care califică impunerea unor dobânzi pentru depășirea limitelor expunerilor mari drept măsură de drept economic, întemeiată pe dreptul concurenței și lipsită de caracter penal, care are drept scop recuperarea forfetară a avantajului obținut sau care poate fi obținut prin depășirea nelegală a limitelor prevăzute la articolul 395 alineatul (1) din Regulamentul nr. 575/2013.
- 28 În al doilea rând, instanța de trimitere ridică problema interpretării noțiunii „procedură în materie de supraveghere instituită în mod oficial”, în sensul articolului 48 alineatul (3) din Regulamentul-cadru privind MUS. În special, această instanță urmărește să se stabilească dacă, în ceea ce privește depășirea limitelor riscurilor mari survenită în cursul lunii octombrie 2014, o procedură în materie de supraveghere prudențială putea fi considerată inițiată „în mod oficial” înainte de 4 noiembrie 2014 fie în temeiul declarației de excedent efectuate de VTB la 3 noiembrie 2014, fie în considerarea existenței unor proceduri anterioare, deja închise de FMA pentru încălcări similare.
- 29 În aceste condiții, Bundesverwaltungsgericht (Tribunalul Administrativ Federal) a decis să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Dispozițiile dreptului derivat al Uniunii [...], în special articolul 64 sau articolul 65 alineatul (1) din [Directiva 2013/36], sunt aplicabile deciziei prin care o autoritate [de supraveghere a piețelor financiare] impune dobânzi în temeiul unei reglementări naționale conform căreia instituțiilor de credit care depășesc limita stabilită pentru expunerile mari trebuie să li se impună dobânzi în cuantum de 2 % din suma care depășește plafonul maxim pentru expunerile mari, calculate pe an, pentru 30 de zile, în conformitate cu articolul 395 alineatul (1) din [Regulamentul nr. 575/2013]?
- 2) Dreptul Uniunii [în special articolul 395 alineatele (1) și (5) din [Regulamentul nr. 575/2013] se opune unei dispoziții naționale precum cea prevăzută anterior la articolul 97 alineatul 1 punctul 4 din [BWG] în cazul în care, în pofida îndeplinirii condițiilor de aplicare a prevederii derogatorii de la articolul 395 alineatul (5) din Regulamentul nr. 575/2013, se impun dobânzi (de recuperare) pentru încălcarea articolului 395 alineatul (1)?

- 3) Articolul 48 alineatul (3) din [Regulamentul-cadru privind MUS] trebuie interpretat în sensul că poate constitui «o procedură în materie de supraveghere inițiată în mod oficial» chiar și faptul că o întreprindere raportează o încălcare autorității de supraveghere [a piețelor financiare] sau se poate considera că există «o procedură în materie de supraveghere inițiată în mod oficial» atunci când într-o procedură paralelă privind încălcări similare, comise în perioade anterioare procedurii, a fost adoptată deja o decizie de către autoritatea de supraveghere [a piețelor financiare]?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima și la a doua întrebare

- 30 Prin intermediul primei și al celei de a doua întrebări, care trebuie examinate împreună, instanța de trimitere solicită Curții să stabilească dacă articolul 64 și articolul 65 alineatul (1) din Directiva 2013/36, precum și articolul 395 alineatele (1) și (5) din Regulamentul nr. 575/2013 trebuie interpretate în sensul că se opun unei legislații naționale în temeiul căreia, în cazul depășirii limitelor de expunere prevăzute la articolul 395 alineatul (1) din acest regulament, unei instituții de credit i se aplică în mod automat dobânzi de recuperare, chiar dacă aceasta îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 395 alineatul (5) din regulamentul menționat, care permit unei instituții de credit să depășească limitele respective.
- 31 Mai întâi, trebuie amintit că, astfel cum reiese din considerentul (2) al Directivei 2013/36 și din considerentul (5) al Regulamentului nr. 575/2013, această directivă și acest regulament, care trebuie coroborate, oferă cadrul juridic care guvernează în special supravegherea și normele prudențiale aplicabile instituțiilor de credit.
- 32 Articolul 395 alineatul (1) din acest regulament, care face parte dintre aceste norme și în special dintre cele aplicabile „expunerilor mari”, pe care instituțiile de credit trebuie, în conformitate cu articolul 387 din Regulamentul nr. 575/2013, să le monitorizeze și să le controleze, interzice instituțiilor respective să înregistreze o expunere față de un client sau un grup de clienți aflați în legătură a cărei valoare depășește 25 % din capitalul eligibil. Totuși, articolul 395 alineatul (5) din regulamentul menționat autorizează o depășire a limitelor de expunere prevăzute la articolul 395 alineatul (1) din același regulament în cazul în care sunt îndeplinite anumite condiții.
- 33 În continuare, trebuie subliniat că, în temeiul articolului 1 litera (b) din Directiva 2013/36, autoritățile competente dispun, pentru supravegherea prudențială a instituțiilor de credit, de competențe și de instrumente pentru supraveghere prevăzute de această directivă.
- 34 În această privință, în temeiul articolului 65 alineatul (1) din această directivă, statele membre stabilesc norme privind sancțiuni administrative și alte măsuri administrative cu privire la încălcări ale dispozițiilor naționale de punere în aplicare a prezentei directive și a Regulamentului nr. 575/2013 și iau toate măsurile necesare pentru a se asigura că aceste sancțiuni și celelalte măsuri sunt puse în aplicare.
- 35 Din considerentul (41) al Directivei 2013/36 reiese că adoptarea sancțiunilor administrative și a altor măsuri administrative trebuie să permită să se garanteze un domeniu de aplicare cât mai larg de acțiune în urma unei încălcări a normelor Uniunii și să contribuie la prevenirea încălcărilor viitoare.
- 36 În sfârșit, din interpretarea coroborată a articolului 67 alineatul (1) litera (k) și alineatul (2) din Directiva 2013/36 rezultă că, în cazurile avute în vedere la articolul 395 din Regulamentul nr. 575/2013, statele membre se asigură că se pot aplica cel puțin sancțiunile administrative și celelalte măsuri administrative enumerate la literele (a)-(g) ale alineatului (2) menționat.

- 37 În speță, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă, astfel cum susține FMA, impunerea unor dobânzi VTB în temeiul articolului 97 alineatul 1 punctul 4 din BWG constituie o măsură de orientare economică națională, lipsită de caracter sancționator, care nu are nicio legătură cu articolele 64 și 65 din Directiva 2013/36, ci doar vizează recuperarea unui avantaj obținut în mod necuvenit prin încălcarea unei norme de supraveghere prudențială. În cazul unui răspuns afirmativ, FMA susține că situația în discuție în litigiul principal nu ar fi guvernată de articolul 395 alineatele (1) și (5) din Regulamentul nr. 575/2013.
- 38 Or, în primul rând, trebuie să se constate că articolul 97 alineatul 1 punctul 4 din BWG prevede în mod expres că dobânzile respective trebuie să fie aplicate de FMA în limita a 2 % din suma care depășește limitele expunerilor mari „conform articolului 395 alineatul (1) din [Regulamentul nr. 575/2013]”.
- 39 În speță, potrivit instanței de trimitere, în cauza principală, VTB a depășit limitele respective. În aceste împrejurări și sub rezerva respectării condițiilor prevăzute la articolul 395 alineatul (5) din regulamentul menționat, statele membre, astfel cum s-a amintit la punctul 36 din prezenta hotărâre, se asigură că se pot aplica cel puțin sancțiunile administrative și celelalte măsuri administrative prevăzute la articolul 67 alineatul (2) literele (a)-(g) din Directiva 2013/36.
- 40 În această privință, trebuie adăugat că, în cadrul analizei măsurilor de corecție financiară puse în aplicare de statele membre pentru a proteja interesele financiare ale Uniunii, Curtea a calificat drept „măsură administrativă” obligația de a restitui un avantaj primit în mod nejustificat printr-o neregularitate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 mai 2016, Județul Neamț și Județul Bacău, C-260/14 și C-261/14, EU:C:2016:360, punctele 50 și 51).
- 41 Pe de altă parte, conform considerentului (9) al Regulamentului nr. 575/2013, pentru a evita denaturarea pieței și arbitrajul de reglementare, cerințele prudențiale minime ar trebui să asigure un grad maxim de armonizare. Astfel, în cazul depășirii limitelor prevăzute la articolul 395 alineatul (1) din Regulamentul nr. 575/2013, statele membre sunt obligate să aplice instituțiilor de credit nu o măsură din dreptul lor național, ci o sancțiune administrativă sau o altă măsură administrativă în sensul articolului 65 alineatul (1) din Directiva 2013/36.
- 42 În aceste împrejurări, dobânzile de recuperare prevăzute la articolul 97 alineatul 1 punctul 4 din BWG trebuie calificate drept măsură administrativă în sensul articolului 65 alineatul (1) din Directiva 2013/36.
- 43 În ceea ce privește această calificare, este irelevant faptul că dobânzile în cauză nu sunt incluse în lista prevăzută la articolul 67 alineatul (2) din Directiva 2013/36.
- 44 Astfel, din textul acestei dispoziții reiese că această listă nu este exhaustivă. Pe de altă parte, trebuie amintit că articolul 65 alineatul (1) din Directiva 2013/36 prevede că statele membre iau toate măsurile necesare pentru a se asigura că directiva menționată și Regulamentul nr. 575/2013 sunt puse în aplicare.
- 45 În al doilea rând, din informațiile de care dispune Curtea și pe care instanța de trimitere este chemată să le verifice reiese că, în cadrul litigiului principal, condițiile prevăzute la articolul 395 alineatul (5) din Regulamentul nr. 575/2013, care permit instituțiilor de credit să depășească limitele de expunere față de clienți, prevăzute la articolul 395 alineatul (1) din același regulament, sunt îndeplinite de VTB.
- 46 Astfel cum arată avocatul general la punctul 59 din concluziile sale, situația vizată la articolul 395 din Regulamentul nr. 575/2013, în care statele membre pot aplica în temeiul articolului 67 alineatul (2) din Directiva 2013/36 sancțiuni administrative sau alte măsuri administrative, este cea care rezultă dintr-o aplicare coroborată a alineatelor (1) și (5) ale articolului 395 menționat.

- 47 În consecință, o dispoziție națională precum articolul 97 alineatul 1 punctul 4 din BWG, care impune în mod automat unei instituții de credit dobânzi de recuperare în cazul depășirii limitelor de expunere prevăzute la articolul 395 alineatul (1) din Regulamentul nr. 575/2013 și care nu prevede posibilitatea de a verifica dacă condițiile prevăzute la articolul 395 alineatul (5) din acest regulament sunt îndeplinite, nu este conformă cu cerințele de supraveghere prudențială prevăzute în regulamentul menționat.
- 48 Având în vedere ansamblul acestor considerații, trebuie să se răspundă la prima și la cea de a doua întrebare că articolul 64 și articolul 65 alineatul (1) din Directiva 2013/36, precum și articolul 395 alineatele (1) și (5) din Regulamentul nr. 575/2013 trebuie interpretate în sensul că se opun unei legislații naționale în temeiul căreia, în cazul depășirii limitelor de expunere prevăzute la articolul 395 alineatul (1) din acest regulament, unei instituții de credit i se impun în mod automat dobânzi de recuperare, chiar dacă aceasta din urmă îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 395 alineatul (5) din regulamentul menționat, care permit unei instituții de credit să depășească limitele respective.

Cu privire la a treia întrebare

- 49 Prin intermediul acestei întrebări, instanța de trimitere solicită Curții să stabilească dacă articolul 48 alineatul (3) din Regulamentul-cadru privind MUS trebuie interpretat în sensul că se poate considera că o procedură în materie de supraveghere prudențială este inițiată în mod oficial în sensul acestei dispoziții, atunci când o instituție de credit comunică autorității naționale de supraveghere depășirea limitelor prevăzute la articolul 395 alineatul (1) din Regulamentul nr. 575/2013 sau atunci când această autoritate a adoptat deja o decizie într-o procedură paralelă cu privire la încălcări similare.
- 50 În temeiul articolului 33 alineatul (2) din Regulamentul privind MUS, BCE a preluat, de la 4 noiembrie 2014, misiunile de supraveghere a instituțiilor de credit care îi sunt atribuite prin regulamentul menționat, în cadrul MUS.
- 51 După cum reiese din considerentul (9) al Regulamentului-cadru privind MUS, acest regulament dezvoltă și detaliază procedurile de cooperare prevăzute în Regulamentul privind MUS între BCE și autoritățile naționale competente în cadrul MUS, asigurând astfel funcționarea eficace și coerentă a acestui mecanism.
- 52 Articolul 2 punctul 25 din Regulamentul-cadru privind MUS definește o procedură a unei autorități naționale competente în materie de supraveghere prudențială ca fiind orice activitate a unei autorități naționale competente orientată către pregătirea emiterii unei decizii în materie de supraveghere prudențială de către această autoritate.
- 53 Pe de altă parte, în temeiul articolului 149 din acest regulament, în cazul în care o autoritate națională competentă a inițiat proceduri în materie de supraveghere prudențială pentru care BCE devine competentă în temeiul Regulamentului privind MUS, iar acest lucru are loc înainte de 4 noiembrie 2014, se aplică procedurile prevăzute la articolul 48 din Regulamentul-cadru privind MUS.
- 54 Această din urmă dispoziție prevede la alineatul (3) că, în cazul în care o procedură în materie de supraveghere prudențială „inițiată în mod oficial”, care necesită o decizie, nu poate fi încheiată înainte de data la care are loc o modificare a competenței de supraveghere, autoritatea a cărei competență încetează rămâne competentă să finalizeze respectiva procedură în materie de supraveghere aflată în curs.
- 55 În speță, din dosarul transmis Curții rezultă că decizia FMA din 11 mai 2015 privind depășirea de VTB a limitelor prevăzute la articolul 395 alineatul (1) din Regulamentul nr. 575/2013 în cursul lunii octombrie 2014 era întemeiată pe o declarație de excedent emisă de această instituție la 3 noiembrie

2014, mai precis anterior transferului competențelor FMA către BCE. Din dosarul respectiv rezultă de asemenea că această decizie a fost adoptată ulterior unei alte proceduri inițiate de FMA din cauza depășirii de VTB a limitelor expunerilor mari, care a fost închisă la 30 octombrie 2014.

- 56 Or, din articolul 2 punctul 25 din Regulamentul-cadru privind MUS reiese, în primul rând, că numai o procedură desfășurată de o autoritate națională competentă poate fi considerată procedură în materie de supraveghere prudențială în sensul acestei dispoziții. Prin urmare, demersurile unei instituții de credit nu pot fi considerate că fac parte dintr-o procedură în materie de supraveghere prudențială în sensul acestei dispoziții.
- 57 De altfel, după cum constată avocatul general la punctul 89 din concluziile sale, adverbul „oficial” utilizat la articolul 48 alineatul (3) din Regulamentul-cadru privind MUS vizează o decizie expresă de deschidere a procedurii, indiferent de cauzele materiale, precum un raport din partea instituției de credit supravegheate, care au condus la adoptarea oficială a unei asemenea decizii.
- 58 În consecință, simplul raport al VTB, datat 3 noiembrie 2014, nu este suficient pentru a se considera că la această dată a fost „inițiată în mod oficial” o procedură în materie de supraveghere prudențială de către FMA.
- 59 În al doilea rând, în temeiul articolului 2 punctul 25 din Regulamentul-cadru privind MUS, o procedură a autorității naționale în materie de supraveghere prudențială urmărește să pregătească o decizie de supraveghere prudențială. Or, din dosarul de care dispune Curtea reiese că procedura privind excedentele care s-au produs în lunile martie-septembrie 2014 a fost închisă printr-o decizie din 30 octombrie 2014, așadar, anterior declarației pe care s-a întemeiat procedura inițiată de FMA, distinctă de prima, care a condus la decizia din 11 mai 2015.
- 60 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la a treia întrebare că articolul 48 alineatul (3) din Regulamentul-cadru privind MUS trebuie interpretat în sensul că o procedură în materie de supraveghere prudențială nu poate fi considerată inițiată în mod oficial, în sensul acestei dispoziții, nici în cazul în care o instituție de credit raportează autorității naționale de supraveghere depășirea limitelor prevăzute la articolul 395 alineatul (1) din Regulamentul nr. 575/2013, nici în cazul în care această autoritate a adoptat deja o decizie într-o procedură paralelă cu privire la încălcări similare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 61 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară:

- 1) Articolul 64 și articolul 65 alineatul (1) din Directiva 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, de modificare a Directivei 2002/87/CE și de abrogare a Directivelor 2006/48/CE și 2006/49/CE, precum și articolul 395 alineatele (1) și (5) din Regulamentul (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 trebuie interpretate în sensul că se opun unei legislații naționale în temeiul căreia, în cazul depășirii limitelor de expunere prevăzute la articolul 395 alineatul (1) din Regulamentul nr. 575/2013, unei instituții de credit i se impun în mod automat dobânzi de recuperare,**

chiar dacă aceasta din urmă îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 395 alineatul (5) din regulamentul menționat, care permit unei instituții de credit să depășească limitele respective.

- 2) Articolul 48 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 468/2014 al Băncii Centrale Europene din 16 aprilie 2014 de instituire a cadrului de cooperare la nivelul Mecanismului unic de supraveghere între Banca Centrală Europeană și autoritățile naționale competente și cu autoritățile naționale desemnate („Regulamentul-cadru privind MUS”) trebuie interpretat în sensul că o procedură în materie de supraveghere prudențială nu poate fi considerată inițiată în mod oficial, în sensul acestei dispoziții, nici în cazul în care o instituție de credit raportează autorității naționale de supraveghere depășirea limitelor prevăzute la articolul 395 alineatul (1) din Regulamentul nr. 575/2013, nici în cazul în care această autoritate a adoptat deja o decizie într-o procedură paralelă cu privire la încălcări similare.**

Semnături